

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук та документознавства

Інформаційне право України

Методичні вказівки до вивчення дисципліни ППУ бакалаврів напряму
6.020105 "Документознавство та інформаційна діяльність"

Затверджено на засіданні кафедри
суспільних наук та
документознавства
Протокол № 1 від 31.08.2014 р.

Кіровоград 2014

ПЕРЕДМОВА

“Інформаційне право України” є однією з навчальних дисциплін передбачених програмами професійної підготовки студентів Національного Університету “Острозька академія” і являє собою самостійну правничу дисципліну, яка включає в собі як теоретичні проблеми розвитку і становлення інформаційного права як окремої галузі юриспруденції, так і знання законодавства, що регулює суспільні відносини в сфері обігу інформації. Вивчення дисципліни проводиться відповідно до курсів підготовки спеціалістів.

Завдання навчального курсу “Інформаційне право України” заключається в тому, щоб надати студентам необхідні знання щодо правового регулювання інформації і інформаційної діяльності, правового режиму обігу різних видів інформації.

Мета – виробити у студентів стійку систему знань та вмінь необхідних в практичній діяльності по виконанню необхідних завдань у сфері обігу інформації, сформулювати в студентів вміння забезпечувати правову складову інформаційної безпеки під час їхньої практичної діяльності.

Засвоївши курс “Інформаційне право України” студенти переконаються у багатогранності даної галузі права, тісних його зв'язках із іншими базовими галузями юриспруденції, а також матимуть можливість забезпечити реалізацію основних інформаційних прав особи, які гарантуються державою. Студенти матимуть змогу отримати комплексні знання про правові режими інформації, порядок доступу і роботи з різними видами інформації.

Навчальна дисципліна „Інформаційне право України” є новою в системі правничих дисциплін, однак вона динамічно розвивається із розвитком засобів зв'язку і комунікації. При дослідженні інформаційних відносин, як об'єкту інформаційного права використовуються знання із таких навчальних дисциплін як: конституційне право України, цивільне право України, адміністративне право України, кримінальне право України, трудове право України, міжнародне публічне і приватне право.

Студент повинен знати:

- загальні основи інформаційного права;
- сутність українських національно-культурних проектів;
- історичні етапи розвитку інформаційного права в Україні;
- найбільш важливі терміни інформаційного права;

Пропоновані методичні вказівки до вивчення курсу «Інформаційне право України» містять: *програму курсу*; тематику лекцій і практичних занять, завдання до самостійної роботи студентів; тематику рефератів; варіанти проблемно-пошукових завдань; список рекомендованої літератури; контрольні питання, за допомогою яких у студентів буде можливість

перевірити свої знання; варіанти тестових завдань для модульного та підсумкового контролів.

**Тематичний план
навчальної дисципліни
"Етика і психологія ділового спілкування"**

№ теми	Назва змістового модуля	Кількість годин
1.1. – 1.3.	Змістовий модуль I. Сутність інформаційного права	30
2.1. – 2.3.	Змістовий модуль II. Аспекти правового регулювання	30
3.1. – 3.3.	Змістовий модуль III. Правове регулювання інформаційної сфери	30

Програма з курсу "Інформаційне право України" для студентів напрямку підготовки "Документознавство та інформаційна діяльність"

Лекції	15 годин
Практичні заняття	30 години
Самостійна робота	45 годин
Індивідуальна робота	7 годин
Разом	90 години

Опис складу змістових модулів навчальної дисципліни "Інформаційне право України"

Змістовий модуль 1 Сутність інформаційного права

Тема 1.1. Інформаційне право України: сутність, поняття та зміст.

Сутність та поняття інформації. Основні юридичні властивості інформації, галузі та види інформації, види інформації за режимом доступу. Інформаційна діяльність.

Поняття інформаційного права. Основні підходи до розуміння інформаційного права в юриспруденції. Предмет і методи інформаційного права. Основні принципи інформаційного права України.

Система інформаційного права, його місце в системі права. Інформаційне право як наука і навчальна дисципліна.

Тема 1.2. Інформаційні правовідносини: поняття, зміст, види.

Поняття інформаційних правовідносин. Характеристика основних елементів інформаційних правовідносин: суб'єктів, об'єктів, прав і обов'язків. Види інформаційних правовідносин в залежності від інформаційних процесів, які здійснюють суб'єкти.

Тема 1.3. Правові проблеми інформаційної безпеки.

Інформаційне право як правова основа захисту об'єктів інформаційних відносин від загроз в інформаційній сфері і як правова база здійснення політики інформаційної безпеки. Класифікація видів інформаційної безпеки. Компетенція держави в сфері інформаційної безпеки. Правовий захист інтересів особи, суспільства і держави від загроз дії недоброякісної інформації, від порушення порядку розповсюдження інформації. Правовий захист інформації, інформаційних ресурсів і систем від загроз неправомірного впливу сторонніх осіб.

Змістовий модуль 2 Аспекти правового регулювання

Тема 2.1. Інформаційні аспекти інтелектуальної власності.

Основні джерела інституту інтелектуальної власності.

Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом авторського права: правове регулювання інформаційних відносин при виробництві і розповсюдженні творів науки, літератури та мистецтва; програм для ЕОМ і баз даних; компонування інтегральної мікросхеми.

Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права.

Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю за діючим законодавством.

Тема 2.2. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі масової інформації.

Конституційні гарантії свободи масової інформації.

Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні масової інформації в Україні: гарантії свободи масової інформації, розповсюдження масової інформації, відносини ЗМІ із громадянами і організаціями, правовий статус журналіста, відповідальність за порушення законодавства про ЗМІ.

Державна підтримка засобів масової інформації. Публікація нормативно-правових актів в ЗМІ. Реклама. ЗМІ і Інтернет.

Закордонний досвід регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні, і споживанні масової інформації.

Тема 2.3. Правове регулювання інформаційних відносин в області бібліотечної справи і архівів.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні бібліотечної інформації. Права громадян і обов'язки держави в бібліотечній сфері. Авторське право в діяльності бібліотек.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні архівної інформації. Правовий режим архівів. Порядок доступу до архівних фондів і використання архівних документів.

Змістовий модуль 3

Правове регулювання інформаційної сфери

Тема 3.1. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері державної таємниці.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до державної таємниці.

Основні нормативно-правові акти, що регулюють дані правовідносини. Перелік відомостей, що складають державну таємницю, відомості, що не можуть відноситися до державної таємниці. Правовий режим державної таємниці.

Захист державної таємниці, контроль і нагляд за ним.

Тема 3.2. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері комерційної таємниці.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до комерційної таємниці.

Суб'єкти і об'єкти даних інформаційних відносин. Правовий режим комерційної таємниці. Захист прав на комерційну таємницю. Охорона комерційної таємниці в трудових правовідносинах.

Правовий режим інших видів таємниць – службової та професійної таємниць.

Тема 3.3. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері персональних даних і таємниці приватного життя.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні персональних даних. Суб'єкти і об'єкти даних інформаційних відносин. Правовий режим особистої інформації про особу.

Державне регулювання роботи з персональними даними.

ЛЕКЦІЇ – 15 год.

Модуль 1 Сутність інформаційного права

Тема 1.1 Інформаційне право України: сутність, поняття та зміст.

Сутність та поняття інформації. Основні юридичні властивості інформації, галузі та види інформації, види інформації за режимом доступу. Інформаційна діяльність.

Поняття інформаційного права. Основні підходи до розуміння інформаційного права в юриспруденції. Предмет і методи інформаційного права. Основні принципи інформаційного права України.

Система інформаційного права, його місце в системі права. Інформаційне право як наука і навчальна дисципліна.

Література: [1,13,72,74,77]

Тема 1.2. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі масової інформації.

Конституційні гарантії свободи масової інформації.

Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні масової інформації в Україні: гарантії свободи масової інформації, розповсюдження масової інформації, відносини ЗМІ із громадянами і організаціями, правовий статус журналіста, відповідальність за порушення законодавства про ЗМІ.

Державна підтримка засобів масової інформації. Публікація нормативно-правових актів в ЗМІ. Реклама. ЗМІ і Інтернет.

Закордонний досвід регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні, і споживанні масової інформації.

Література: [32-42, 72,80]

Тема 1.3. Правове регулювання інформаційних відносин в області бібліотечної справи .

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні бібліотечної інформації. Права громадян і обов'язки держави в бібліотечній сфері. Авторське право в діяльності бібліотек.

Література: [55-61]

Модуль 2. Аспекти правового регулювання

Тема 2.1. Інформаційні аспекти інтелектуальної власності.

Основні джерела інституту інтелектуальної власності.

Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом авторського права: правове регулювання інформаційних відносин при виробництві і розповсюдженні творів науки, літератури та мистецтва; програм для ЕОМ і баз даних; компонування інтегральної мікросхеми.

Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права.

Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю за діючим законодавством.

Література: [24-31]

Тема 2.2. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі масової інформації.

Конституційні гарантії свободи масової інформації.

Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні масової інформації в Україні: гарантії свободи масової інформації, розповсюдження масової інформації, відносини ЗМІ із громадянами і організаціями, правовий статус журналіста, відповідальність за порушення законодавства про ЗМІ.

Державна підтримка засобів масової інформації. Публікація нормативно-правових актів в ЗМІ. Реклама. ЗМІ і Інтернет.

Закордонний досвід регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні, і споживанні масової інформації.

Література: [32-42, 72,80]

Тема 2.3. Правове регулювання інформаційних відносин в області архівної справи.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні архівної інформації. Правовий режим архівів. Порядок доступу до архівних фондів і використання архівних документів.

Література: [55-61]

Модуль 3. Правове регулювання інформаційної сфери

Тема 3.1. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері державної таємниці.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до державної таємниці.

Основні нормативно-правові акти, що регулюють дані правовідносини. Перелік відомостей, що складають державну таємницю, відомості, що не можуть відноситися до державної таємниці. Правовий режим державної таємниці.

Захист державної таємниці, контроль і нагляд за ним.

Література: [2,53,54,77,78]

Тема 3.2. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері комерційної таємниці.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до комерційної таємниці.

Суб'єкти і об'єкти даних інформаційних відносин. Правовий режим комерційної таємниці. Захист прав на комерційну таємницю. Охорона комерційної таємниці в трудових правовідносинах.

Правовий режим інших видів таємниць – службової та професійної таємниць.

Література: [11,27,41, 77,78]

Тема 3.3. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері персональних даних і таємниці приватного життя.

Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні персональних даних. Суб'єкти і об'єкти даних інформаційних відносин. Правовий режим особистої інформації про особу.

Державне регулювання роботи з персональними даними.

Література: [1,13,72,74,76,77,86]

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ – 30 год.

Модуль 1

Тема 1.1. Таємниця як об'єкт інформаційних правовідносин – 2 год.

1. Таємниця як об'єкт інформаційних правовідносин.
2. Правове регулювання таємниці особистого життя особи.
3. Правовий режим інформації щодо особи:
 - а) нотаріальна таємниця;
 - б) банківська таємниця;
 - в) таємниця усиновлення;
 - г) таємниця сповіді;
 - д) таємниця голосування.
4. Відповідальність за розголошення інформації щодо персональних даних про особу.

Тема 1.2. Джерела інформаційного права – 2 год.

1. Поняття, особливості джерел інформаційного права.
2. Класифікація джерел інформаційного права.
3. Законодавчі акти як джерела інформаційного права.
4. Підзаконні нормативно-правові акти в системі регулювання інформаційних правовідносин.
5. Проблеми застосування міжнародно-правових актів у регулюванні інформаційних відносин.

Тема 1.3. Документована інформація як складова державного управління інформаційними процесами – 2 год.

1. Правове регулювання відносин щодо надання документованої інформації.
2. Поняття, юридичні ознаки та зміст управління у сфері документованої інформації.
3. Правовий режим документованої інформації.
4. Правовий режим електронного документування.
5. Правовий режим міжнародного документообігу.
6. Відповідальність за порушення законодавства у сфері документованої інформації.

Тема 1.4. Інформація з обмеженим доступом в системі інформаційних прав та обов'язків громадян – 2 год.

1. Поняття та правовий режим державної таємниці.
2. Поняття та правовий режим службової таємниці.
3. Поняття та правовий режим професійної таємниці:
 - а) адвокатська таємниця;
 - б) таємниця нарадчої кімнати;
 - в) аудиторська таємниця;
 - г) лікарська таємниця;
 - д) таємниця проведення слідчих дій
 - е) комерційна таємниця;
 - є) військова таємниця.
4. Відповідальність за розголошення інформації з обмеженим доступом.

**Тема 1.5. Інформаційні права та обов'язки громадян.
Правове забезпечення інформаційної безпеки - 2 год.**

1. Поняття та види інформаційних прав громадян.
2. Загальні обов'язки громадян у інформаційній сфері.
3. Правові форми захисту інформаційних прав громадян.
4. Юридична природа інформаційної безпеки. Особливості правовідносин у галузі забезпечення інформаційної безпеки.
5. Юридичні гарантії забезпечення інформаційної безпеки.

Модуль 2

Тема 2.1 Джерела інформаційного права. Інформаційні правовідносини – 4 год.

1. Поняття джерел інформаційного права та їх види.
2. Закони і підзаконні акти як джерела інформаційного права.
3. Місце підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні інформаційних правовідносин.
4. Поняття інформаційних правовідносин.
5. Види інформаційних правовідносини.
6. Зміст інформаційних правовідносин та їх особливості.

Тема 2.2. Суб'єкти інформаційного права – 2 год.

1. Поняття та особливості правового статусу суб'єктів інформаційного права.
2. Класифікація суб'єктів інформаційного права.
3. Правоздатність і дієздатність суб'єктів інформаційного права.
4. Держава як суб'єкт інформаційного права.
5. Гарантії захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин.

Тема 2.3. Управління в галузі інформації – 2 год.

1. Поняття, ознаки і зміст управління у інформаційній сфері.
2. Система і компетенція органів державного управління в галузі інформації.
3. Функції управління в галузі інформації

Тема 2.4. Інформаційні права та обов'язки громадян.

Правове забезпечення інформаційної безпеки – 2 год.

1. Поняття та види інформаційних прав громадян.
2. Загальні обов'язки громадян у інформаційній сфері.
3. Правові форми захисту інформаційних прав громадян.
4. Юридична природа інформаційної безпеки.
5. Юридичні гарантії забезпечення інформаційної безпеки.

Модуль 3

Тема 3.1. Об'єкти інформаційного права – 2 год.

1. Адміністративний порядок захисту права на об'єкти інформаційного права.
2. Кримінально-правова охорона об'єктів інформаційного права.
3. Цивільно-правові способи захисту права на об'єкти інформаційного права.

Тема 3.2. Правове забезпечення інформаційної безпеки – 2 год.

1. Проблеми галузевої належності норм, які врегульовують питання інформаційної безпеки.
2. Правові засади застосування заходів майнової відповідальності у сфері інформації.

Тема 3.3. Управління у галузі інформації – 2 год.

1. Правові засади здійснення державного управління у галузі інформації.
2. Система органів виконавчої влади у сфері інформації.

Тема 3.4. Інформаційне забезпечення як об'єкти інформаційних правовідносин. – 2 год.

1. Правовий режим інформаційних систем, інформаційних технологій та засобів їх забезпечення.
2. Порядок розробки і впровадження інформаційних систем, технологій і засобів забезпечення.
3. Державна політика в галузі створення інформаційних систем, інформаційних технологій та засобів їх забезпечення.

Тема 3.5. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі масової інформації - 2 год.

1. Конституційні гарантії свободи масової інформації. Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні та споживанні масової інформації в Україні.
2. Державна підтримка засобів масової інформації.
3. Висвітлення діяльності органів державної влади засобами масової інформації.
4. Про опублікування в засобах масової інформації нормативно-правових актів.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ з курсу "Інформаційне право України"

1. Перелік персональних даних, що охороняються законодавством.
2. Поняття та ознаки службової таємниці.
3. Захист службової таємниці.
4. Правове регулювання обмеження інформації в інтересах судочинства.
5. Закриті судові засідання при здійсненні судочинства.

6. Таємниця нарадчої кімнати судді.
7. Правовий режим таємниці слідства.
8. Режим інформації при застосуванні заходів безпеки до осіб, що беруть участь в кримінальному процесі.
9. Інформація в трудових правовідносинах.
- 10.Адміністративно-правова відповідальність за порушення в сфері інформаційних відносин.
- 11.Кримінально-правовий захист інформаційних правовідносин.
- 12.Матеріальна відповідальність за порушення в сфері інформаційних відносин.
- 13.Дисциплінарна відповідальність за порушення в сфері інформаційних відносин.
- 14.Цивільно-правовий захист інформаційних правовідносин.
- 15.Поняття та сутність міжнародного інформаційного права.
- 16.Міжнародна інформаційна діяльність: публічно-правовий та приватноправовий аспекти.
- 17.Суб'єкти та об'єкти міжнародного інформаційного права.
- 18.Співробітництво України з іншими державами, зарубіжними і міжнародними організаціями в галузі інформації, інформаційних відносинах.
- 19.Конвенційні засади міжнародного інформаційного права.
- 20.Основні напрямки розвитку інформаційного суспільства. Окінавська хартія інформаційного суспільства.

Загальні вимоги до рефератів

Реферат є найпростішою формою наукового дослідження, мета якого полягає в ознайомленні студентів з навчальною літературою, виробленні умінь, необхідних для здійснення бібліографічного пошуку, оволодіння науковим, науково-популярним стилем викладу засвоєної інформації у вигляді стислої усної або письмової доповіді. В подальшому це має допомогти студентам у написанні тез доповідей на конференції, статей, курсових та дипломних проектів.

Реферати пишуться на аркушах формату А-4, загальний обсяг 12-15 стор. Рукописного або друкованого тексту. Титульна сторінка включає такі компоненти: назву міністерства, навчального закладу, факультету, тему реферату, прізвище і групу студента, який писав реферат, прізвище викладача, який має перевірити дану роботу. На наступній сторінці подається план реферату за простою або складною формою. Зміст реферату обов'язково включає три компоненти: вступ, основна частина, висновки.

У вступі розкривається актуальність теми, висвітлюються питання історіографії; в основній частині студент демонструє володіння матеріалом, уміння його компонувати відповідно до поставленої мети, уміння логічно висловлювати свої думки; у висновках підсумовуються результати проведених студентом досліджень, які можуть подаватися довільно.

Реферат завершує список використаної літератури, оформлений відповідно до вимог бібліографії, тобто в алфавітному порядку і включає прізвище автора, його ініціали, назву праці, місце і рік видання, назву видавництва, кількість сторінок. Наприклад: Бокань В. А. Культурологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 136 с.

ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ЗАВДАННЯ з курсу "Інформаційне право Україна"

1. Інформаційне право як наука і навчальна дисципліна, як система норм, що регулюють відносини в інформаційній сфері.
2. Система інформаційного права і місце інформаційного права в системі права.
3. Поняття інформації, її юридичні особливості і властивості.
4. Підстави для класифікації інформації. Види інформації.
5. Модель інформаційної сфери: поняття та елементи.
6. Поняття і структура інформаційно-правових норм.
7. Види інформаційно-правових норм.
8. Поняття і зміст інформаційних правовідносин.
9. Види інформаційних правовідносин.
10. Джерела інформаційного права та його місце в системі російського права. Конституційні гарантії реалізації права на доступ до інформації.
11. Право на пошук, отримання і використання інформації.
12. Свобода доступу до інформації.
13. Обмеження доступу до інформації.
14. Документована інформація як об'єкт інформаційних правовідносин.
15. Електронний цифровий підпис як інститут інформаційного права.
16. Обов'язковий примірник документа як різновид документованої інформації.
17. Електронний документ і електронний документообіг.
18. Основні суб'єкти права в інформаційній сфері.
19. Правовий статус виробника, володаря і споживача інформації.
20. Правовий режим інформаційних систем, інформаційних технологій та засобів їх забезпечення.
21. Структура системи правового забезпечення інформаційної безпеки.
22. Правовий захист інформації від загроз несанкціонованого та неправомірного впливу.
23. Державна політика в галузі інформаційної безпеки.
24. Інтернет і право.
25. Особливості реалізації інформаційних правовідносин в Інтернеті.
26. Правове забезпечення інформаційної безпеки в сфері Інтернету.

27. Правове регулювання відносин в Інтернеті. Державна політика в області Інтернету.
28. Інститут інтелектуальної власності.
29. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом авторського права.
30. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права.
31. Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні та споживанні масової інформації.
32. Правові форми організації діяльності ЗМІ.
33. Роль держави у діяльності ЗМІ. Державна підтримка ЗМІ.
34. Правовий статус журналістів у системі права масової інформації.
35. Опублікування в ЗМІ нормативних правових актів.
36. Міждержавне співробітництво в галузі масової інформації.
37. Відповідальність за правопорушення в галузі масової інформації.
38. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні та споживанні бібліотечної інформації.
39. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі архівної справи і архівів.
40. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі державної таємниці.
41. Обмеження прав суб'єктів, пов'язаних з державною таємницею.
42. Перелік відомостей, що становлять державну таємницю. Відомості, які не можуть ставитися до державної таємниці.
43. Контроль і нагляд за забезпеченням захисту державної таємниці.
44. Правове регулювання інформаційних відносин в галузі комерційної таємниці.
45. Захист прав на комерційну таємницю.
46. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при виробництві, передачі і поширенні персональних даних.
47. Правові підстави роботи з персональними даними.
48. Персональні дані як особливий інститут охорони прав на недоторканність приватного життя.
49. Об'єкти і суб'єкти права на недоторканність приватного життя.
50. Доктрина інформаційної безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44. – С.356.
2. Кримінальний кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 25-26. – С.131.
3. Кодекс про адміністративні правопорушення України. // Відомості Верховної Ради. – 1984. - № 51. – С.1122.
4. Кодекс законів про працю України. – К.: Аттіка, 2005.
5. Господарський кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18-22 – С.144.
6. Господарський процесуальний кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 6. – С.56.
7. Кримінально-процесуальний Кодекс України. – К.: Аттіка, 2005.
8. Кодекс адміністративного судочинства. – К.: Аттіка, 2005.
9. Цивільний процесуальний кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 56. – С.128.
10. Загальна декларація прав людини, прийнята ООН 1948 року.
11. Конвенція Ради Європи про захист прав і основних свобод 1950 року.
12. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 48. – С.650.
13. Про основи національної безпеки: Закон України від 19.06.2003. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 39. – С.351.
14. Про Раду національної безпеки і оборони: Закон України від 05.03.1998. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 35. – С.237.
15. Положення про Державний департамент з питань інтелектуальної власності: Постанова Кабінету Міністрів України 20.06.2000.
16. Положення про Міністерство внутрішніх справ: Указ Президента України від 17.10.2000.
17. Про службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 27. – С.382.
18. Положення про Департамент спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації СБУ: Указ Президента України від 06.10.2000.
19. Положення про урядову комісію з питань інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів виконавчої влади: Постанова КМУ від 07.05.2000.
20. Положення про Державний комітет з питань телебачення і радіомовлення: Указ Президента України від 27.08.2003.
21. Положення про Державний комітет зв'язку та інформатизації: Указ Президента України від 03.06.1999.
22. Про Національну Раду з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 23.09.1997. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 56. – С.385.

- 23.Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 09.09.1886.
- 24.Всесвітня конвенція про авторське право від 1952 року.
- 25.Римська Конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення 26.10.1961.
- 26.Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 року.
- 27.Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 13. – С.64.
- 28.Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 32. – С.206.
- 29.Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 7. – С.32.
- 30.Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 7. – С.34.
- 31.Про друковані засоби масової інформації в Україні: Закон України від 16.11.1992. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 1. – С.1.
- 32.Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 10. – С.43.
- 33.Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 12. – С.155.
- 34.Про рекламу: Закон України від 03.07.1996. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 39. – С.81.
- 35.Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 50. – С.302.
- 36.Про інформаційні агентства: Закон України від 28.02.1995. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 13. – С.83.
- 37.Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 78. – С.56.
- 38.Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 22. – С.114.
- 39.Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації в Україні: Закон України від 23.09.1997. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 49. – С.299.
- 40.Про затвердження порядку накладення штрафів за порушення законодавства про рекламу: Постанова КМУ від 26.05.2004.
- 41.Порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова КМУ від 04.01.2002.
- 42.Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 16. – С.93.
- 43.Звід відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ СБУ від 12.08.2005 року № 440.

44. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 4. – С.19.
45. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 19. – С.143.
46. Про адвокатуру: Закон України від 19.12.1992. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 9. – С.62.
47. Про страхування: Закон України від 07.03.1996. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 18. – С.78.
48. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 15.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 5-6. – С.30.
49. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 52. – С.490.
50. Інструкція про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави: Постанова КМУ від 27.11.1998 року.
51. Про електронну інформацію в митній системі України: Наказ Держмитслужби від 08.02.1996.
52. Конвенція про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру від 28.01.1981 року.
53. Рішення Конституційного Суду України „У справі Устименка” (щодо офіційного тлумачення ст.ст. 3,23,31,47,48 ЗУ „Про інформацію”) від 30.10.1997 року.
54. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 7. – С.45.
55. Типові правила користування бібліотеками в Україні: Наказ Мінкультури від 08.07.1999 року.
56. Про національний архівний фонд і архівні установи: Закон України від 24.12.1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 15. – С.86.
57. Порядок користування документами Національного архівного фонду, що належать державі та територіальним громадам: Наказ Держкомархівів від 08.07.2003.
58. Порядок зберігання електронних документів в архівних установах: Наказ Держкомархівів від 25.04.2005.
59. Примірні номенклатури справ районного держадміністрації: Наказ Держкомархівів від 30.04.2003.
60. Інструкція про порядок передання до архіву суду, зберігання в ньому, відбору та передання до державних архівів судових справ та документів діяльності суду: ГНаказ Державна судова Адміністрація від 14.07.2003 року.
61. Оккінавська хартія глобального інформаційного суспільства від 2000 року.

62. Конвенція Комітету з екологічної політики ООН про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля від 18.03.1998 року.
63. Конвенція ООН про міжнародне право спростування від 16.12.1952 року.
64. Свобода виразу власної думки і інформації: огляд стандартів прийнятих Радою Європи від 17.03.2003 року.
65. Угода між Урядом України та Урядом Французької республіки про взаємну охорону таємної інформації і матеріалів від 07.12.1999 року.
66. Угода між КМУ та урядом Федеративної республіки Німеччина про взаємний захист таємної інформації від 29.05.1998 року.
67. Цивільне право України / Є.О. Харитонов, Н.О. Саніхметова. – К., 2003. – 776 с.
68. Базанов Н., Швець М. До питання створення матриці для порівняння інформаційного законодавства // Правова інформатика.-2004.-№2.-С.28-33.
69. Беляков К. Інформатизація організаційно-правової сфери суспільної діяльності // Право України.-2005.-№6.-С.88-92.
70. Гавловський В. Інформаційна безпека: захист інформації в автоматизованих системах (організаційно-правовий аспект) // Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. — К., 2000. — С. 50—52.
71. Демкова М. Інформаційне право: стан та перспективи розвитку в Україні (з “круглого столу”) // Право України.-2004.-№5.-С.169-171.
72. Жилінкова І. Правове регулювання Інтернет-відносин // Право України.- 2003.-№ 5.-С.124-127.
73. Задорожня Л. До питання огляду законодавства в інформаційній сфері // Правова інформатика.-2004.-№3.-С.18-23.
74. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії та практики. Монографія/ За ред.Р.А.Калюжного та В.О.Шамрая – Київ.- 2002.- 296с.
75. Інформаційне право та інформаційна безпека // Сучасний стан, поняття та визначення змістовної частини, інкорпорація нормативних актів з правових питань у сфері інформації та її захисту: Наук, видання /В.Д. Гавловський, О.І. Коваленко, В.К. Гіжевський, В.С. Цимбалюк та ін.; За заг. ред.: Р. Калюжного, В. Філонова. — К.; Донецьк: Донецький ін-т внутр. справ МВС України: Ін-т екон. та права "КРОК", 2001. — 230 с.
76. Копилов В.А. Информационное право: Учебник. – М.: Юрист, 2005. – 512с.
77. Кормич Б.А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи. – К.: Кондор, 2004. – 384с.

- 78.Кохановська О. Теоретичні проблеми цивільно-правового регулювання інформаційних відносин в Україні // Право України.- 2004.-№2.-С.105-107.
- 79.Кушакова-Костицька Н. Від свободи слова до інформаційного суспільства// Право України,-2004.-№ 7.-С.129-133.
- 80.Магновський І. Формування внутрішнього права в умовах інтеграційних правових процесів сучасності // Право України.- 2005.- №3.-С.118-121.
- 81.Основи інформаційного права України: Навч. Посіб. / В.С.Цимбалюк, В.Д.Павловський, В.В.Грищенко та ін.; За ред. М.Я.Швеця, Р.А.Калюжного та П.В.Мельниченка. – К.: Знання, 2004. – 274 с.
- 82.Правовая информатика й кибернетика: Учебник / Под ред. Н.С. Полевого. — М.: Юрид. лит., 1993. — 528 с.
- 83.Свобода інформації та право на приватність в Україні. Том 2. Право на приватність: *conditio sine qua non*/Харківська правозахисна група, Харків: Фоліо, 2004.-200с.
- 84.Северин В.А. Правовое регулирование информационных отношений // Вестник Моск. ун-та. Сер.11. Право. – 2000. – №5. – С. 21-36.
- 85.Степанов Е.А., Корнеев И.К. Информационная безопасность и защита информации. – М., 2001. – 304с.
- 86.Цимбалюк В.С., Іванова Т.С. Захист електронних засобів від несанкціонованого доступу: Навч.-метод, посіб. — Ірпінь: УФЕІ, 1998. — 40 с.
- 87.Шкарупа В., Субіна Т. Інформатика як основа формування інформаційного суспільства та як об'єкт правознавства // Правова інформатика.- 2004.-№ 4.-С.22-28.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ **з курсу "Інформаційне право України"**

1. Сутність та поняття інформації.
2. Основні юридичні властивості інформації, галузі та види інформації.
3. Характеристика основних елементів інформаційних правовідносин.
4. Види інформаційних правовідносин.
5. Поняття і класифікація інформаційної безпеки.
6. Компетенція держави в сфері інформаційної безпеки.

7. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом авторського права.

8. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права.

9. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю за діючим законодавством.

10. Конституційні гарантії свободи масової інформації.

11. Гарантії свободи масової інформації;

12. Правовий статус журналіста;

13. Авторське право в діяльності бібліотек.

14. Правовий режим архівів.

15. Перелік відомостей, що складають державну таємницю, відомостей, що не можуть відноситися до державної таємниці.

16. Правовий режим державної таємниці.

17. Захист державної таємниці, контроль і нагляд за ним.

18. Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до комерційної таємниці.

19. Правовий режим комерційної таємниці.

20. Захист прав на комерційну таємницю.

21. Правовий режим службової та професійної таємниць.

22. Правовий режим особистої інформації про особу.

23. Адміністративно-правова відповідальність за порушення в сфері інформаційних відносин.

24. Кримінально-правовий захист інформаційних правовідносин.

25. Матеріальна і дисциплінарна відповідальність за порушення в сфері інформаційних відносин.

Перелік питань з курсу „Інформаційне право України” для підготовки до заліку:

1. Розповсюдження масової інформації;
2. Відносини ЗМІ із громадянами і організаціями;
3. Правовий статус журналіста;
4. Відповідальність за порушення законодавства про ЗМІ.
5. Державна підтримка засобів масової інформації.
6. Публікація нормативно-правових актів в ЗМІ.

7. Реклама в засобах масової інформації.
8. ЗМІ і Інтернет.
9. Захист суспільної моралі при розповсюдженні масової інформації.
10. Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні бібліотечної інформації.
11. Права громадян і обов'язки держави в бібліотечній сфері.
12. Авторське право в діяльності бібліотек.
13. Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні архівної інформації.
14. Правовий режим архівів.
15. Порядок доступу до архівних фондів і використання архівних документів.
16. Правовий режим архівів.
17. Особливості інформаційних відносин, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до державної таємниці.
18. Основні нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини в сфері державної таємниці, їх характеристика.
19. Перелік відомостей, що складають державну таємницю, відомостей, що не можуть відноситися до державної таємниці.
20. Правовий режим державної таємниці.
21. Захист державної таємниці, контроль і нагляд за ним.
22. Інформаційні відносини, що виникають при виробництві, розповсюдженні і споживанні інформації, що відноситься до комерційної таємниці.
23. Суб'єкти і об'єкти інформаційних відносин в сфері комерційної таємниці.
24. Правовий режим комерційної таємниці.
25. Відомості, що не можуть відноситись до комерційної таємниці.
26. Захист прав на комерційну таємницю.
27. Зарубіжна практика в сфері захисту комерційної таємниці.
28. Охорона комерційної таємниці в трудових правовідносинах.
29. Поняття та ознаки професійної таємниці.
30. Види професійних таємниць.
31. Адвокатська таємниця.
32. Лікарська таємниця.
33. Банківська таємниця.
34. Таємниця страхування.
35. Таємниця нотаріальних дій.
36. Таємниця священнослужителя.
37. Поняття та можливості охорони банківської таємниці.
38. Інформація, що може становити банківську таємницю.
39. Таємниця біржових угод.
40. Поняття та правова охорона інсайдерської інформації.

41. Правове регулювання особистої інформації про особу (персональних даних).

42. Поняття та види юридичної відповідальності у сфері доступу до інформації.

43. Основи кримінальної відповідальності у сфері доступу до інформації.

44. Адміністративна відповідальність за порушення права на інформацію.

45. Цивільно-правова відповідальність за правопорушення у сфері доступу до інформації.

46. Підстави застосування дисциплінарної відповідальності за порушення права на інформацію.